

Sygn. akt III KK 196/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSA del. do SN Jacek Błaszczyk

Protokolant Teresa Jarosławska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej
w sprawie A. P. S.

skazanego z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. z zb. z art. 156 § 3 k.k. w zw. z
art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 lutego 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 9 lutego 2012 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 20 października 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi
Apelacyjnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 20 października 2011 r., uznał oskarżonego A. P. S. za winnego tego, że w dniu 11 lutego 2003 r. w L., działając w celu kradzieży pieniędzy, wielokrotnie kopał P. P. w różne części ciała, powodując w niego szereg obrażeń w obrębie głowy, twarzy oraz jamy brzusznej w postaci

wylewu krwawego pod spojówką gałkową oka lewego, rozległego podbiegnięcia krwawego na twarzy po stronie lewej i w obrębie nosa ze złamaniem kości nosa, wylewów krwawych w tkance podskórnej głowy i w lewym mięśniu skroniowym, wylewów krwawych w zakresie mięśni brzucha po stronie lewej, rozległych i krwawych wylewów krwawych w obrębie krezki jelita cienkiego i w trzustce, głębokiego pęknięcia nerki lewej z towarzyszącym mu olbrzymim krwiakiem, przy czym pęknięcie nerki stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu, a oskarżony na skutek ten – przewidując możliwość jego zaistnienia – godził się, jednakże do zaboru pieniędzy nie doszło, gdyż pokrzywdzony nie posiadał ich przy sobie, natomiast wskutek znacznej utraty krwi w następstwie pourazowego pęknięcia lewej nerki nastąpił zgon P. P., co oskarżony mógł przewidzieć, tj. czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., i za to skazując na podstawie powołanych przepisów, na podstawie art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 8 lat pozbawienia wolności.

W apelacji od tego wyroku obrońca oskarżonego podniósł zarzuty obrazy przepisów postępowania – art. 7, 410, 167, 333, 201, 170 § 1 pkt 3 i 424 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz rażącej surowości kary.

Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 9 lutego 2012 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przypisane oskarżonemu przestępstwo zakwalifikował z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i przepisy te przyjął za podstawę jego skazania, zaś w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając:

- I. Rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 156 § 1 pkt 2 k.k., i art. 4 § 1 k.k. poprzez zaakceptowanie przez Sąd Apelacyjny, w ślad za Sądem Okręgowym, zastosowania jako podstawy skazania między innymi art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania i przyjęciu, że wystarczającym do przypisania sprawstwa spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu było ustalenie, iż działania skazanego skutkowały obrażeniami powodującymi chorobę realnie zagrażającą życiu, w sytuacji gdy do czynów popełnionych przed dniem 9 grudnia 2003 r. powinna mieć zastosowanie względniejsza dyspozycja przepisu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. która przewidywała, iż jednym ze znamion spowodowania ciężkiego

uszczerbku na zdrowiu była „długotrwała choroba realnie zagrażająca życiu”, a nie tylko „choroba realnie zagrażająca życiu”.

II. Rażąco naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia a to:

1. art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy istota błędu jaki został popełniony w czasie orzekania przed Sądem Okręgowym, a to w zakresie prawidłowości przyjętych znamion czynu i kwalifikacji prawnej, była tego rodzaju, iż implikowała Sąd Apelacyjny do zastosowania powołanego przepisu na etapie rozpoznawania apelacji i uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego jako rażąco niesprawiedliwego w rozumieniu przepisu art. 440 k.p.k. co nie nastąpiło,
2. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutów zawartych w apelacji obrońcy skazanego i w konsekwencji brak wskazania lub niewystarczające wskazanie powodów dla których zostały one uznane za niezasadne, w konsekwencji bezpodstawne zaakceptowanie wadliwej oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy i wadliwych wniosków, a tym samym przeniesienie istotnych uchybień przepisom procedury popełnionych przez Sąd Okręgowy do orzeczenia Sądu Apelacyjnego i uczynienie ich własnymi, co doprowadziło do niezasadnego zaakceptowania wniosku o winie skazanego w zakresie przypisanego mu czynu, a mianowicie:
  - a) mało wnikliwe i niewystarczające rozważenie zasadności zarzutu opisanego w pkt 1.1 apelacji obejmującego zagadnienie obrazy przepisu art. 7 k.p.k. i zaakceptowanie oparcia orzeczenia na sprzecznych ze sobą zeznaniach M. S. i M. M., nadto bez należytej oceny motywów złożenia przez tego ostatniego zeznań w niniejszej sprawie;
  - b) niewystarczające rozważenie i odniesienie się do zarzutu z pkt 1.4 apelacji, a obejmującego, w ocenie obrony, bezzasadne oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku dowodowego o przeprowadzenie konfrontacji pomiędzy świadkiem D. S. a M. M. na okoliczność wyjaśnienia sprzeczności zachodzącej pomiędzy zeznaniami obu wskazanych osób, a dotyczących treści rozmowy której przysłuchiwała się D. S., a w trakcie to której M. M. podał, iż dokonał pobicia nieznanego mężczyzny.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja zasadnie podnosi zarzuty rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. oraz prawa procesowego – art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k., które to naruszenia w oczywistym stopniu miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Sąd Odwoławczy podzielił w całości ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji w zakresie przypisania winy oskarżonego, wymiaru kary, tym samym podzielił również co do zasady dokonaną przez Sąd Okręgowy subsumpcję, a jedynie – stosując art. 455 k.p.k. – przyjął, że działanie oskarżonego w ramach usiłowania dokonania przestępstwa rozboju winno być ocenione jak usiłowanie nieudolne w rozumieniu art. 13 § 2 k.k. Poprawiając – w ramach art. 455 k.p.k. – błędną kwalifikację prawną przypisanego oskarżonemu czynu, nie dostrzegł Sąd Apelacyjny, że przyjęta w wyroku Sądu Okręgowego kwalifikacja prawna dotknięta była obrazą przepisu prawa materialnego, to jest art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w związku z art. 4 § 1 k.k.

Obowiązująca w chwili wyrokowania treść art. 156 § 1 pkt 2 k.k. nadana została przepisem art. 1 ustawy z dnia 3 października 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. Nr 199, poz. 1935), który wszedł w życie z dniem 9 grudnia 2003 r. W wyniku tej nowelizacji w sposób zgodny z prawem wprowadzono przecinek pomiędzy znamionami czynu określonego w art. 156 § 1 pkt 2 k.k., a dotyczącego spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby „długotrwałej” i odrębnie „choroby realnie zagrażającej życiu”. Tymczasem do dnia 9 grudnia 2003 r. punkt drugi paragrafu pierwszego art. 156 k.k. typizował jako to przestępstwo spowodowanie m.in. „długotrwałej choroby realnie zagrażającej życiu”. Dla przyjęcia zatem w stosunku do czynów popełnionych przed dniem 9 grudnia 2003 r., że wyczerpane zostały znamiona art. 156 § 1 pkt 2 k.k., niezbędne jest ustalenie, że czyn sprawcy spowodował nie tylko „chorobę realnie zagrażającą życiu”, ale nadto, że była to choroba „długotrwała”.

Taki stan prawny był konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lipca 2003 r., sygn. SK 38/01 (Dz. U. Nr 121, poz. 1142), uznającego za sprzeczny z Konstytucją pkt 3 obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13

października 1997 r. o sprostowaniu błędów (Dz. U. Nr 128, poz. 840), dotyczącego sprostowania treści art. 156 § 1 pkt 2 k.k. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że w okresie od wejścia w życie Kodeksu karnego z 1997 r., a więc od dnia 1 września 1998 r. do dnia 9 grudnia 2003 r., jedną z postaci przestępstwa określonego w art. 156 § 1 pkt 2 k.k. było spowodowanie „długotrwałej choroby realnie zagrażającej życiu”, a brak któregokolwiek z tych znamion uniemożliwia przyjęcie tej kwalifikacji (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 maja 2005 r., sygn. V KK 414/04, OSNKW 2005, z. 9, poz. 80; z dnia 28 maja 2008 r., sygn. IV KK 30/08, R-OSNKW 2008, poz. 1164).

Kumulatywnie kwalifikowane także z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. przestępstwo przypisane A. P. S. popełnione zostało w dniu 11 lutego 2003 r. W wyrokowym opisie czynu wskazano jedynie na to, że „pęknięcie nerki stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu” pokrzywdzonego, pominięto natomiast znamię „długotrwałości”. W opinii z dnia 16 kwietnia 2003 r. (k. 59) biegli z zakresu medycyny sądowej wskazali, że skutki pęknięcia nerki, zanim doprowadziły do zgonu, spowodowały wystąpienie „choroby realnie zagrażającej życiu w rozumieniu art. 156 k.k.”, natomiast nie wypowiedzieli się co do znamienia „długotrwałości”.

W świetle powyższego stwierdzić należy, że przypisany A. S. czyn nie wyczerpał wszystkich niezbędnych znamion art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Zasadnie zatem obrońca podniósł w kasacji zarzut rażącego naruszenia tego przepisu oraz przepisu art. 4 § 1 k.k., a także art. 455 k.p.k. Istotny wpływ tych naruszeń na treść zaskarżonego wyroku jej oczywisty, co rodzi konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Apelacyjnemu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd odwoławczy (uwzględniając zakaz z art. 443 k.p.k.) rozważy, czy czyn przypisany oskarżonemu w ramach kumulatywnej kwalifikacji wyczerpuje znamiona innego przestępstwa, a mianowicie określonego w art. 157 § 1 k.k., czy też w grę może wchodzić subsumpcja czynu pod inne jego znamiona ustawowe, niż wskazane w wyroku sądu pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2006 r., sygn. V KK 499/05, OSNKW 2006, z. 10, poz. 94). Przepis art. 156 § 1 pkt 2 k.k. jako ciężki uszczerbek na zdrowiu traktuje sprowadzenie „innego ciężkiego kalectwa”. W orzecznictwie przyjmuje się, że zniesienie czynności jednego z narządów parzystych (jąder, oczu, nerek, płuc, uszu) stanowi „inne ciężkie kalectwo”,

ponieważ każdy z nich jest ważnym dla życia narzędziem o samodzielnej wysoce wyspecjalizowanej czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 listopada 1973 r., sygn. IV KR 340/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 42; z dnia 28 marca 1979 r., sygn. V KRN 16/79, OSNKW 1979, z. 10, poz. 107).

W obu wypadkach dopuszczalne jest dokonanie ewentualnej zmiany ustaleń faktycznych, gdyż nie będą to ustalenia na niekorzyść oskarżonego.